

# Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— Zahteva po zvišanju plač državnim uradnikom. Novosadska trgovska zbornica je imela plenarno sejo, na kateri se je dotaknila tudi uradniških plač in je sklenila naprositi vlado, naj bi vrnila uradnikom draginske doklade, kakor so jih imeli do oktobra lanskega leta. Ta zahteva je upravičena tem bolj, ker so se ta čas vse življenjske potrebe znatno podražile. (»Slov. narod«, 15. XII.)

— Ob izporembi načelnika prosvetne uprave sta »Slovenec« od 20. XII. kakor tudi »Slovenski dom« od 19. XII. hudo napadla dosedanjega načelnika Breznika. Posebno oster je napad v »Slovenskem domu«. Očitajo mu, da so se vršila v dobi njegovega uradovanja najhujša preganjanja vsega katoliškega in sploh opozicionalnega učiteljstva, odpuščanje in preganjanje katoliških mlajših profesorjev in premeščanje starejših profesorjev. »Jutro« od 20. in 22. XII. odgovarja »Slovenskemu domu«, češ, da je objavil ta strupeni napad zato, ker dobro ve, da ne dobi odgovora, kakršnega je zaslužil. Na drugem mestu piše »Jutro«: Resnica je, da od takrat (ko je bil Breznik načelnik) ni bil premeščen, ne odpuščen noben profesor iz političnih razlogov. Na njega zvrtača »Slov. dom« krivdo, da so se morali izrezati nekateri odstavi iz slovenskih čitank za srednje šole. Toda »Slovenec« sam je l. 1933., že 14 dni preden je postal prof. Breznik načelnik, naročil o dotičnem odloku prosvetnega ministra.

— 14 novih premeštitev in 3 upokojitve objavlja »Slovenec« od 15. XII.

— Listo 22 upokojenih učiteljev objavlja »Jutro« od 17. XII.

— Na isti šoli, kjer je zagrešil — po »Slovencu« — učitelj zločin, da je učencem narekoval v šolski nagoli, da so Jugoslovani, je dala učiteljica obesiti napis »Želim, kakor hvaležen sin svoje ljube matere, da, kakor je bila moja prva beseda slovenska, tako naj bo tudi slovenska moja zadnja beseda«. Ta napis je za izginil. Za to hudodejstvo ne najde »Slovenec« od 10. XII. dovolj besed.

— Tatvine na ljubljanskih šolah se zadnji čas množe. (»Slovenec«, 20. XII.)

— Reforma praktičnega učiteljskega izpita. Glede kritik v listih o »nepraktičnih« praktičnih izpiti, priobčuje »Slovenec« od 20. XII. predlog, kako naj bi se ta izpit vršil. Izpit naj bi se vršil v kandidatom razredu. Pismeni izpit naj bi imel obliko obsežnega poročila o kandidatu dosedanjemu učni in vzgojni delavnosti ter bi se moral priložiti prošnji za pristopitev k izpitu. Njegova izdelava in znanstvena ter jezikovna kakovost bi bila pogoj za to. Komisijo, ki bi potem pristopila na mesto, bi tvorili banov. šol. nadzornik kot predsednik in glavni izpraševalci, okrajni šolski nadzornik kot izpraševalci iz šolske zakonodaje in administracije ter en učitelj kot zastopnik učiteljstva v dotičnem okraju. Komisija bi prisotnovala najmanj 3 učnim uram, pregledala izdelke otrok, učila in kandidatove učne priprave, popoldne pa bi kandidat zagovarjal svoj postopek in svoje delo. Nato bi sledil izpit iz šolske zakonodaje in administracije.

V Nemčiji imajo to obliko praktičnega izpita že od l. 1912. Obnesla se je izborna. Več o tem bo v prihodnji številki »Popotnika«.

— Za slovensko šolstvo. Dr. Gogala priobčuje v »Času« članek »Nekaj misli o slovenski prosvetni politiki«. Osnovna načela prosvetne politike naj bi bila: slovenska prosvetna stvar ne sme postati zadeva političnega in strankarskega boja; država mora biti v službi naroda in njegove prosvete in ne narobe. Edini odločilni vidik za izbiranje kulturnih delavcev in učnega osebja mora biti strokovna in kulturna kvalifikacija. V šolah je treba množico učnih predmetov nadomestiti s poukom, ki bo po učni snovi manj obsežen, toda vsebinsko poglobljen. Vir prosvetnega dela naj bosta narodna in obča kultura. — Z iniciativo osnovnošolskega, meščanskošolskega in srednješolskega učiteljstva se ustanovi Prosvetna zbornica, ki bo iz čistih vidikov pripravljala in izvajala načrte za naše šole. Naj bi ta zbornica pritegnila še organizacije in ustanove tja do univerze ter se tako razvila v slovenski kulturni svet. (Po »Času« in »1551« od 18. XII.)

— Proti centralizmu v prosveti, katerega je zakrivil baje Živkovič, ima »Slovenec« od 22. XII. daljši uvodnik. Tu pravi med drugim: Če motrimo naš ljudskošolski zakon, vidimo, da ne predstavlja ničesar drugega ko čez celih 183 paragrafov v najmanjše podrobnosti razvlečen delokrog najstrožje centralizirane uprave, ki še šolske zvezke podreja oblasti ministra, in ljudski volji ter potrebam ne pušča niti enih vrat v šolski obrat. »Sreški« in banski šolski nadzornik, krajevni in banovinski šolski odbor so birokratični aparati, ki jih giblje centrala s svojimi organi,

dočim je ljudstvo popolnoma pasiven faktor, ki nosi vsa bremena, pravic pa nima nobenih. V banovinskem šol. odboru sedi 12 predstavnikov centralne oblasti in samo 5 oseb, ki se zanimajo za šolo in prosveto v banovini, ki jih določa ban... In še ugotavlja: Nekdaj smo imeli deželni šolski svet, v katerem so sedeli zastopniki od ljudstva izvoljenega deželnega zbora in avtonomna uprava je bila ustavno in dejansko gospodar ljudskega šolstva, ki je tudi imenovala učitelje.

— Himne Male antante, jugoslovensko in romunsko bodo morali peti na Češkoslovaškem od 1. sept. 1937. dalje na vseh meščanskih, srednjih in učiteljskih šolah, in sicer v originalnih jezikih. (»Prager Tageblatt« od 16. XII. in »Jutro« od 16. XII.)

— Notico, kako se učiteljstvu pod sedanjostjo dobro godi, objavljamo z raznimi variantami vsa glasila JRZ. Tako tudi »Domoljub« od 16. XII., in sicer pod naslovom »Ne pojejo vsi učitelji iste pesmi«. To ob priliki učit. zborovanja v Varaždinu.

— Šola je zaprta že 14 dni v Skočjanu pri Mokronogu. Prejšnjega učitelja so premeštili, novi je bolan in učenci imajo počitnice. (»Domoljub« 16. XII.)

— Nemški učitelji in verske organizacije. Noben nemški učitelj, ki je včlanjen v nacionalno socialistični učiteljski zvezi, ne sme pripadati več nobeni konfesionalni organizaciji, čeprav je samo strokovnega značaja. (»Jutro«, 17. XII.)

— Brzjavno je razrešen službe v Križevcih šolski upravitelj Belec Janko in dodeljen šoli Safarsko. (»Jutro«, 17. XII.)

— Smučarski klub Ljubljana obdaruje 70 učencev s smučmi. Otroci, ki bodo obdarovani prejmejo pismeno vabilo k božičnici, ki se bo vršila 18. t. m. ob 18. uri v ljubljanskem Mestnem domu. (»Slovenski narod«, 15. XII.)

— Nov načelnik na prosvetnem oddelku banske uprave. Dosedanji načelnik J. Breznik je postavljen za ravnatelja ženske realne gimnazije v Ljubljani, za načelnika pa dr. Lovro Šušnik, prof. II. realne gimnazije v Ljubljani. (»Slovenec«, 17. XII.)

— Popolna gimnazija v Murski Soboti. Podpisani je ukaz, s katerim se pretvori gimnazija v Murski Soboti s šolskim letom 1937./38. v popolno. (»Slovenec«, 17. XII.)

— Glede tega, katera vlada je znižala uradniške plače, je nastala med »Jutrom« in »Slovencem« polemika. »Slovenec« od 17. XII. sicer priznava, da je zadnji uradniške plače znižala sedanja vlada, pripominja pa, da je to morala, ker so bile blagajne prazne.

— Nemščina in naše šole. Zastopniki Litve, Letonije in Estonije so se sestali in so sklenili, da odpravijo nemščino kot občevalni jezik in jo nadomestijo s francoščino in angleščino. »Slovenija« od 23. XII. piše: »Dobro bi bilo, če bi Baltičanom sledili tudi mi (kot so napravili tudi že Čehi) in bi uvedli v šole namesto nemščine francoščino in angleščino.«

— Erjavčeva knjiga »Za staro pravdo« je zopet dovoljena. »Delavska politika« z dne 23. XII. piše med drugim: »Knjiga, ki jo je oblast nedavno zaplenila, je zopet dovoljena. Ako jo kdo želi, se lahko obrne na naše uredništvo in obenem pošlje 8 din. Knjig nimamo ni v zalogi, pač pa posredujemo nakup iz prijaznosti.«

— Nemška mladinska vzgoja. Hitler je proglasil zakon, s katerim prehaja na hitlerjevske mladinske organizacije izključna pravica, vzgajati nemško mladino. Vsa nemška mladina mora dobiti svojo telesno, duhovno in moralno vzgojo — izven materne in očetove hiše ter izven šole — v organizaciji Hitlerjeve mladine. Od časa Sparte dalje ni takega primera v zgodovini. Proti novim zakonom protestira tudi cerkev, ki pravi, da uvaža Hitler novo poganstvo, poganstvo mesa, zemlje in krvi. (Po »Slovencu« od 23. XII.)

— Za zimsko pomoč bodo odvzeli — po izjavah ministra za socialno politiko — vsem državnim in javnim nameščencem v januarju enodnevni zaslužek. V dravski banovini uradništvo že daje za bednostni fond in bo tako dvakrat obteženo. (Po listih od 28. in 29. XII.)

— Češko šolstvo. Češki prosvetni minister je v proračunski debati izjavil, da se je proračun za ljudsko šolstvo spet zvišal za 17,5 milijonov. Tudi srednje šole imajo vedno večji dotok. V letošnjem šolskem letu je narastlo število srednješolcev za 9859. Od l. 1930. je narastlo število srednješolcev za 67,6 odstotkov. Proračun je zvišan za 6,8 milijonov. Nastavljenih je bilo na novo 310 učnih moči. Opaža se naraščanje zanimanja za strokovno šolstvo. (»Radio« — Ljubljana, št. 1.)

— Reforma učiteljšč v Belgiji. Profesorji na učiteljskih šolah v Belgiji zahtevajo

več praktičnega pouka. Učiteljski diplomski izpit naj se ne ukine. Učiteljski naj se učijo po lastni izbiri nemški, angleški in latinski jezik. Za jezike naj bo odmerjenih več ur kot doslej. Latinščina naj ostane, ker omogoča kandidatom prestop na univerzo. (»Meščanska šola« št. 4.)

— Učiteljstvo in komunizem. »Bodočnost« prinaša v svoji 12. številki, tole notico: »Med približno 130.000 učitelji na državnih osnovnih šolah v Franciji je okrog 92.000 brezvercev ali komunistov. V Franciji je šola laična. Zanimivo bi bilo vedeti, kako je v tem pogledu pri nas.«

— Velika razkritja objavljajo »Gorenjec« od 24. XII. v obliki pisma. Piše, kako je pred leti neka zdaj že upokojena učiteljica zlepa in zgrda hotela na vsak način pregovoriti svojega moža, da ne bi hodil v cerkev in tako sramoto delal tovarištvu. To objavlja, da zvedo ljudje, kaj delajo od njih plačani nastavljenici. (1)

## Naša gospodarska organizacija

— g Zadrudnikom Učit. samopomoči. V tem mesecu (decembru) je izgubila zadruga 5 zadrudnikov. Ti so: Vilma Josin — Ljubljana, Adamič Emil — Ljubljana, Jamšek Iva — Studenec-Ig, Breznik Martin — Ljubljana, in Klun Nežika — Dolenja vas. Zaznamek: 395. do 399. smrtni primer. Položnice dobite v dneh po prvih božičnih praznikih. Prosimo, da nam te zneske takoj nakažete. Zlasti velja to za one zadrudnike, ki imajo večje zaostanke in so prejeli opomine. — Vsem zadrudnikom US želi srečno novo leto 1937. — zadrudna uprava.

## Učiteljska tiskarna

— t Slovenske pisatelje — 7 krasnih knjig za 100 din — mora imeti vsaka osnovna in meščanska šola v več izvodih.

— Neodobrenih tiskovin šole ne smejo rabiti. To velja tudi za stare tiskovine, za katere je kralj. banska uprava predpisala nove.

— Nekatere šole imajo stare dolgove. Zelo žalostno bi bilo, če bi moralo priti do sodniškega izterjavanja in nepotrebnih stroškov. Za plačilo je tudi šol. upravitelj vsaj moralno odgovoren. — Točno izpolnjevanje svojih obveznosti je častna dolžnost vsakega človeka — (seveda tudi urada).

## Mladinska matica

— mm O knjižnih izdajah Mladinske matice v l. 1935./36. piše tudi v 11./12. številki revija »Misel in delo«, kjer pravi, da je romal bogat zaklad — dvajsetisočkrat po 4 knjižice med najmanjši svet čitateljev. Nato opisuje vsebino posameznih knjig. O Kresnicah piše, da vodijo čitatelja od človeškega duha pa preko zemeljskih čudi in zanimivosti v rastlinstvu, živalstvu in človeških iznajdbah na obisk k zvezdam. — O Hudalesovi »Postelji g. Fibriha« piše takole: Za ponesrečenim naslovom mnogo bolj posrečeno naslikana zgodba, kako roma les s hriba skozi žulje, skozi kri in smrt delavcev, preden zraste iz tako dragocenega lesa — lepa postelja. Povest je realistična slika socialnega življenja. — Na podoben način predstavlja revija tudi ostale redne publikacije in Seliškarjevo »Bratovščino Sinjega galeba«.



Odobrena in priporočena je z odlokom ministrstva prosvete P. br. 42.005 od 23. X. 1936 na osnovi mišljenja »Glav. prosv. saveta« S. br. 823/36.

Naročila sprejemata komisijska zaloga za dravsko banovino  
**knjigarna „Učiteljske tiskarne“**  
v Ljubljani in njena podružnica v Mariboru

## Šolski radio

— XIV. teden. V torek 12. januarja bo predaval dr. Oskar Reya o 25 letnici odkritja južnega pola. Predavatelj bo podal pregled, kaj se je vse dogajalo v območju južnega pola od njegovega odkritja pa do današnjih dni. 14. dec. prejš. leta je poteklo točno 25 let, ko je Amundsen zasedel na južni pol norveško zastavo. Predvsem bo zanimalo poslušalce, kdo je danes gospodar tega ozemlja in kakšne koristi imajo države, ki se pehajo za gospodstvom nad to pusto, ledeno puščavo. Znano je, da tod prebivajo kiti, ki jih love predvsem Norvežani. Razvila se je ogromna industrija ribjega olja, predvsem pa strojnega olja, ki ga pridelujejo iz kitove masti. Raziskovanje tega ozemlja je važno tudi s prometno-letalskega stališča, ker preko južnega pola vodijo najkrajše proge med južnimi kontinenti. II.—III.

V petek 15. januarja bo podal g. Boris Rihteršič »Zgodovino pisemske znamke«. II.—III.

## Stanovska organizacija JUU

### Iz izvršnega odbora

— iz Pozdravne brzjavke in izjave solidarnosti, v katerih odobravajo delo sedanjega vodstva JUU, so izvršnemu odboru odnosno predsedniku Ivanu Dimniku poslala sledeča sreska učiteljska društva: Prijedor, Sinj, Šavnik, Makarska, Gradska, Berane in Radovljica.

### Iz društev Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO BREŽICE bo zborovalo v soboto dne 16. januarja 1937. ob 10. uri v narodni šoli v Brežicah. Na sporedu je poleg običajnih točk pedagoško predavanje prof. Copicja Venceslava. Tov. blagajnik bo podal poročilo o pregledu blagajniških knjig, zato naj bo vsa zaostala članarina do zborovanja poravnana. Pol ure pred zborovanjem bo seja upravnega in nadzornega odbora. K polnoštevilni udeležbi vabi Odbor.

## Ali ste že član

## Učiteljske tiskarne?

## Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovane in socialne namene občinsiva, vsaka beseda 50 par Najmanjši znesek Din 5.—

### FR. P. ZAJEC

izprašan optik  
Ljubljana, Stari trg 9



priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

### ZAMENJAVA

Učiteljica nameščena v bližini Maribora, 1½ km od železniške postaje, v lepem kraju, s šestrzednico, želi zamenjati z učnim mestom v neposredni bližini Celja. Tozadevne ponudbe poslati na upravništvo »Tovariša« pod značko »Zamenjava takoj«.

Vaša želja se je izpolnila!

Dobi se slika

sv. Cirila  
in Metoda

v lepih barvah, velikost 70 × 90 cm!

— Do sedaj smo jo najbolj pogrešali pri zgodovinskem pouku, zato si jo takoj nabavite! — Cena slike je din 60—

**FABIANI-JURJOVEC**  
LJUBLJANA / STRITARJEVA ULICA

priporoča veliko  
izbiro damskega  
in moškega blaga